عصمت فاطمه(س) در آیه تطهیر

یکی از مهم‌ترین دلایل قرآنی بر عصمت اهل بیت (علیهم‌السلام) که شرط لازم در امامت است[1] آیه مبارکه تطهیر است، خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: (... انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا؛ جز این نیست که همواره خدا می‌خواهد هرگونه پلیدی را از شما اهل بیت برطرف کند و شما را چنان که شایسته است [از همه گناهان و معاصی] پاک و پاکیزه گرداند) (سوره احزاب، آیه ۳۳)

این آیه در خانه ام‌سلمه، همسر رسول‌الله(ص) نازل شد و داستان از این قرار بود که پیامبر اکرم، امام علی، حضرت زهرا و حسنین (علیهم‌السلام) را زیر کساء خویش بردند و خود آن حضرت هم به زیر کساء رفتند و از خداوند متعال چنین خواستند: «اللهم هولاء اهل بیتی‌الذین وعدتنی فیهم ما وعدتنی اللهم اذهب عنهم الرجس و طهرهم تطهیرا؛ خداوندا ایشان اهل بیت من هستند، آن کسانی که به من وعده‌ای در مورد ایشان داده‌ای؛ خداوندا از ایشان پلیدی را ببر و آنها را پاک و پاکیزه بگردان» سپس آیه نازل شد.[2]

شیخ صدوق در «کمال‌الدین» از امیرالمؤمنین(ع) چنین گزارش می‌کند که آن حضرت در جمع مهاجرین و انصار در مسجد پیامبر در زمان ایام خلافت عثمان فرمودند: «ای مردم! آیا می‌دانید که خدای تعالی در کتابش فرموده است: «انما یریدالله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا» و پیامبر، من و فاطمه و دو فرزندم حسن و حسین را گردآورد و کسایی بر روی ما افکند و فرمود: بارالها! اینان اهل‌بیت و گوشت تن من هستند، آنچه که ایشان را به درد آورد مرا به درد می‌آورد و آنچه که ایشان را مجروح سازد، مرا مجروح ساخته است، پس پلیدی را از ایشان بردار و آنان را پاکیزه ساز. ام‌سلمه گفت: یا رسول‌الله! آیا من نیز از ایشان هستم؟ فرمود: تو بر خیری، اما این آیه در شأن من و برادرم علی و دخترم فاطمه و دو فرزندم حسن و حسین و نه تن از فرزندان فرزندم حسین نازل شده است و هیچ کس غیر ما در آن مشارکت ندارد. همه گفتند: گواهی می‌دهیم که ام‌سلمه به ما نیز چنین گفت و از رسول خدا(ص) هم پرسش کردیم و او نیز حدیث ام‌سلمه را برای ما باز گفت.[3]

برخی با توجه به اینکه صدر آیه و آیه بعد در مورد زنان رسول خدا است گمان برده‌اند که این آیه هم اختصاص به زنان آن حضرت دارد؛ در جواب گفته می‌شود آیه نفرموده است: لیذهب عنکن و یطهرکن، که بیانگر ضمیر مناسب با زنان باشد؛ بلکه ضمیر (کم) آمده است و این در حالی است که در منابع اهل سنت نزول این آیه مختص به اهل بیت(علیهم‌السلام) دانسته شده است.[4] به هر حال این آیه شامل زنان پیامبر نمی‌شود زیرا آنها گاهی مرتکب گناه می‌شدند. در سوره تحریم می‌خوانیم که پیامبر رازی را به بعضی از همسرانش فرمودند و او امانتداری نکرد و به دیگری گفت. قرآن این عمل را گناه نامیده و می‌فرماید: «ان تتوبا الی الله فقد صغت قلوبکما؛ اگر شما دو زن از کار خود به پیشگاه خدا توبه کنید [خدا توبه شما را می‌پذیرد]، چون دل شما دو نفر از حق و درستی منحرف شده است».[5]

علاوه بر این از عایشه چنین روایت شده که نزول این آیه مختص به خمسه طیبه است: «صبح زودی پیامبر(ص) از خانه خارج شد و بر دوش ایشان عبایی از موی سیاه شتر بود؛ امام حسن(ع) آمد و داخل بر آن شد سپس امام حسین(ع) آمد و او هم داخل بر آن شد سپس خانم فاطمه(س) آمد و داخل بر آن شد سپس امام علی(ع) آمد و داخل بر آن شد سپس پیامبر این آیه را خواندند.»[6]

پیامبر اکرم(ص) در راستای تثبیت این مسئله، در طی شش ماه، به هنگام نماز صبح از کنار خانه فاطمه می‌گذشتند و این آیه را تکرار می‌کردند.[7]

---

۱. «توضیح مطلب اینکه امامت منصب الهی است و طبق آیه ۱۲۴ سوره بقره که می‌فرماید: (لا ینال عهدی الظالمین؛ پیمان من [که امامت و پیشوایی است] به ستمکاران نمی‌رسد)، این منصب به کسانی که آلوده به گناه باشند نخواهد رسید.
۲. تفسیر القمی، ج ۲، ص ۱۹۳.
۳. کمال‌الدین، شیخ صدوق، ج ۱، ص ۲۷۸، ح ۲۵.
۴. ن.ک: صحیح مسلم، ص ۱۳۰، ح ۷؛ صحیح ترمذی، ج ۳، ص ۳۴؛ مستدرک الصحیحین حاکم نیشابوری، ج ۳، ص ۱۴۸؛ شواهد التنزیل حسکانی، ج ۲، ص ۱۰ و...
۵. تحریم، ۴.
۶. صحیح مسلم، ص ۱۳۰، ح ۷ به نقل از: آیات الانوار فی‌فضائل النبی و آله الاطهار علیهم‌السلام، آیت‌الله میرزا محمود یوسفی غروی، ص ۲۵۱.
۷. شواهد التنزیل، حسکانی، ج ۲، ص ۱۸.

شیرین‌ترین نمازی که خواندم

حجت‌الاسلام قرائتی می‌گوید: یک وقتی ما در ستاد نماز نوشتیم آقازاده‌ها، دخترخانم‌ها، شیرین‌ترین نمازی که خواندید برای ما بنویسید. یک دختر یازده ساله یک نامه نوشت، همه ما بُهتمان زد، دختر یازده ساله ما ریش‌سفیدها را به تواضع و کرنش واداشت. نوشت که ستاد اقامه نماز، شیرین‌ترین نمازی که خواندم این است:

در سفری همراه پدر و مادرم در اتوبوس نشسته بودم و به زمین و آسمان نگاه می‌کردم، خورشید را دیدم که کم‌کم غروب می‌کرد، یادم آمد نماز ظهرم را نخوانده‌ام، به پدرم گفتم: از راننده درخواست کن توقف کند تا نمازم را بخوانم، پدرم گفت: راننده به خاطر نماز یک دختربچه توقف نمی‌کند و اگر هم توقف کند، ممکن است بعضی از مسافران ناراحت شوند.

گفتم: خودم به راننده می‌گویم، پدر گفت: گوش نمی‌دهد. گفتم: به راننده پول بدهیم تا دقایقی توقف کند، پدر گفت: با پول توقف نمی‌کند، پدر که اصرارم را دید، با تندی گفت:ای‌کاش نمازت را می‌خواندی و مزاحم مردم نمی‌شدی، حالا سر جایت بنشین و بعداً نمازت را قضا کن! به پدرم گفتم: خواهش می‌کنم امروز به من اجازه دهید خودم تصمیم بگیرم و در کار من دخالت نکنید. پدرم سکوت کرد، بطری آبی را برداشتم و سطلی را هم که زیر صندلی آویزان بود، از صندلی جدا کردم. تصمیم گرفتم با همان آب و در همان سطل وسط اتوبوس وضو بگیرم و نشسته روی صندلی نمازم را بخوانم.

همین که مشغول وضو بودم، شاگرد راننده پرسید: چه کار می‌کنی؟ ماجرا را توضیح دادم و او همه چیز را به راننده گفت، راننده که از آینه ماشین وضو گرفتن مرا می‌دید، خوشش آمد و گفت: دخترم من به احترام نماز شما دقایقی توقف می‌کنم، با خوشحالی از او تشکر کردم و از ماشین پیاده و مشغول نماز شدم، تمام مسافران اتوبوس از کار من تعجب کرده بودند و به یکدیگر نگاه می‌کردند، برخی هم گفتند: ما هم نماز نخواندیم، آفرین بر این دختر و اراده و عزم او، همین دختر روز قیامت برای ما حجت است، نمازم که تمام شد، دیدم ۱۷ نفر از مسافران به نماز ایستاده‌اند، این شیرین‌ترین نماز من بود که در بیابان توانستم نماز و یاد خدا را زنده کنم.

از: فارس

مقامات حضرت فاطمه(س)

* کریم مقدس‌نیا

فاطمه(س) براساس آموزه‌های قرآنی، جزو اهل بیت پیامبر(ص) است که دارای عصمت بوده و از سوی خداوند تبارک و تعالی از هرگونه پلیدی پاک شده است. جایگاه و منزلت فاطمه در آیات قرآن و روایات نبوی(ص) بسیار بلند و بی‌نظیر است. طوری که ایشان را از بقیه زمان متمایز می‌گرداند. در مطلب حاضر گوشه‌ای از مقامات و فضایل حضرت زهرا(س) بیان شده است.

***

فاطمه(س) در آیات و روایات

فاطمه(س) دختر رسول خدا(ص)، همسر امام علی(ع) و محبوب‌ترین مردم نزد رسول خدا(ص) و پاره تن و جگرگوشه و همه هویت نفسانی آن حضرت است.

فاطمه(س) کسی است که طبق فرمایش رسول خدا(ص) رضایت خدا در رضایت فاطمه(س) و غضب خدا در غضب فاطمه(س) است. (اسدالغابه، ج۷، ص ۲۱۶ و ۲۱۹؛ الاصابه، ج ۸، ص ۲۶۲-۲۶۶)

مفسران براساس روایات نبوی(ص)، آیات بسیاری را درباره مقام آن حضرت دانسته‌اند که در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌شود:

۱. ذی‌القربی: حضرت فاطمه(س) در آیات قرآن به عنوان ذی‌القربی معرفی شده است. از همین رو پیامبر(ص) پس از نزول آیه «و آت ذی‌القربی حقه...» (اسراء، آیه ۲۶) فاطمه(س) را فراخواند و فدک را به وی بخشید (مجمع‌البیان، ج ۵-۶، ص ۶۳۴؛ الدر المنثور، ج ۵، ص ۲۷۳) تا این گونه به فرمان الهی جامه عمل پوشانیده و حقوق ذی‌القربی را از نظر مادی و مالی ادا کرده باشد. براساس روایات منقول از شیعه و اهل سنت، آنگاه که خداوند فدک را برای پیامبر(ص) فتح کرد، آیه مزبور نازل شد. رسول خدا(ص) ندانست مقصود از «و آت ذالقربی حقه» چه کسانی‌اند. آنگاه خداوند به او وحی کرد که فدک را به فاطمه(س) بدهد. (الکافی، ج ۱، ص ۵۴۳، ح ۵؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۳، ص ۱۵۴، ح ۱۵۸؛ الدر المنثور، ج ۵، ص ۲۷۳-۲۷۴؛ ینابیع الموده، ج ۱، ص ۱۳۸ و ۳۵۸-۳۵۹) به هر حال، شکی نیست که براساس روایات شیعه و اهل سنت، مقصود از «القربی» در آیه ۲۶ سوره اسراء. ۳۸ سوره روم، علی، فاطمه، حسن و حسین(ع) است. (البرهان، ج ۴، ص ۸۲۳، ح ۲۳؛ ینابیع الموده، ج ۱، ص ۳۱۵ و ج ۲، ص ۱۲۰؛ شواهد التنزیل، ج ۲، ص ۱۸۹-۱۹۷؛ المیزان، ج ۱۹، ص ۲۰۳)

۲. مودت ذی‌القربی: پیامبران(ع) چیزی را به عنوان مزد رسالت درخواست نکردند؛ اما پیامبر(ص) مأمور می‌شود تا مزدی را به عنوان

خداوند در برابر دشنام مشرکان درباره ابتر بودن حضرت پیامبر(ص) بیان می‌کند که به او کوثر می‌دهد (سوره کوثر) تا این گونه نسل او باقی و برقرار بماند؛ لذا مفسران بر این باورند مقصود از «کوثر» فاطمه(س) است و نسل پیامبر و تداوم و کثرت آن از طریق او است.

مزد رسالت بخواهد. مزد رسالتی که از سوی خداوند مطرح می‌شود، مودت ذی‌القربی است که مصداق بارز و آشکار آن، حضرت فاطمه(س) و اهل بیت عصمت و طهارت(ع) یعنی همسر و فرزندانش هستند. (شوری، آیه ۲۳) البته براساس آیه ۴۷ سوره سباء فواید این مزد رسالت به خود مردم می‌رسد؛ زیرا این مودت باید همراه با اطاعتی باشد که مردمان را در صراط مستقیم به سوی خدا و بهشت می‌برد و زمینه شفاعت و توسل را فراهم می‌آورد؛ وگرنه پیامبر(ص) مزد حقیقی و واقعی خودش را از خداوند می‌گیرد.

۳. نساء النبی: واژه نساء به معنای جنس مؤنث است که شامل همسر و دختران شخص می‌شود. با آنکه پیامبر(ص) در زمان نزول آیه مباهله دارای همسرانی بود، ولی تنها فاطمه(س) را برای مباهله می‌برد. همه مفسران بر این نکته تأکید دارند که مصداق عینی و مقصود از «نسائنا» در آیه ۶۱ سوره آل عمران فاطمه(س) است؛ چرا که براساس روایات بسیاری که فریقین نقل کرده‌اند، پیامبر(ص) برای مباهله با نصارای نجران وی را همراه خود آورده بود (مجمع‌البیان، ج۱ - ۲، ص ۷۶۲-۷۶۳؛ روح‌المعانی، ج ۳، جزء ۳، ص ۳۰۱) تا این گونه نشان دهد که تنها کسی که مصداق نساء از خاندان پیامبر(ص) است و شانیت دارد تا در مقام مباهله به ایشان سوگند بخورد و به حقانیت او تمسک جوید، حضرت فاطمه(س) است. جالب اینکه در آیه مباهله از امیرمؤمنان علی(ع) همسر فاطمه(س) به عنوان نفس پیامبر(ص) و از حسنین(ع) به عنوان فرزندان رسول‌الله(ص) یاد شده است. در مباهله تنها پنج تن آل‌عبا (ع) پیامبر(ص) را همراهی می‌کنند که خداوند آیات تطهیر و عصمت را در حق ایشان نازل کرده است.

مفسران مرج البحرین در آیه ۱۹ سوره الرحمن را به فاطمه(س) تطبیق داده اند که دو دریای نبوت و ولایت را به هم وصل می‌کند و در حقیقت ارتباط دو حقیقت نوری نبوی و علوی است.

(تفسیر نورالثقلین، ج ۱، ص ۳۴۷-۳۴۹، ح ۱۵۷-۱۵۸ و ۱۶۲-۱۶۳ و ۱۶۵-۱۶۶؛ الدارالمنثور، ج۲، ص ۲۳۰-۲۳۳)

۴. عصمت: خداوند در آیه ۳۳ سوره احزاب از تطهیر کامل و مطلق اهل بیت عصمت و طهارت سخن به میان آورده است. بی‌گمان فاطمه(س) از جمله اهل بیت‌پیامبر(ع) است که اراده الهی بر پاکی و عصمت او از هر نوع آلودگی تعلق گرفته است (جامع‌البیان، ج ۱۲، جزء ۲۲، ص ۹؛ تفسیر التحریر و التنویر، ج ۱۱، جزء ۲۲، ص ۱۵)

۵. شجره طیبه الهی: خداوند در آیه ۲۴ سوره ابراهیم (ع) از درخت پاک و طیبی سخن به میان آورده که اصل آن ثابت و شاخه‌های آن در آسمان است و همواره پربار و بر است. بنا بر نظر مفسران و محدثان، آیه ۲۴ سوره ابراهیم به پیامبر(ص) و اهل بیت عصمت و طهارت یعنی خاندان علوی و فاطمی اشاره دارد. پس فاطمه(س) مصداقی از این شجره طیب الهی است. (مجمع‌البیان، ج ۵-۶، ص ۴۸۰؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۲، ص ۵۳۶، ح ۵۸ و ۶۰) همچنین در روایتی از امام باقر(ع) «شجرة طیبة» به رسول خدا(ص) و «فرعها» به فاطمه(س) تفسیر شده است. (شواهد التنزیل، حاکم حسکانی، ج ۱، ص ۴۰۶)

۶. مرج البحرین: مفسران مرج البحرین در آیه ۱۹ سوره الرحمن را به فاطمه(س) تطبیق کرده‌اند که دو دریای نبوت و ولایت را به هم وصل می‌کند و در حقیقت ارتباط دو حقیقت نوری نبوی و علوی است. (الدر المنثور، ج ۷، ص ۶۹۷؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۵، ص ۱۹۱-۱۹۲، ح ۱۷ و ۲۱)

۷. هل اتی: براساس روایات بسیار متواتر، مفسران آیات ۵ تا ۲۲ سوره انسان را درباره اهل بیت(ع)، از جمله فاطمه(س) دانسته‌اند و گفته‌اند که این آیات در حق ایشان نازل شده است. (مجمع‌البیان، ج ۹-۱۰، ص ۶۱۱؛ الکشاف، ج ۴، ص ۶۷۰؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۵، ص ۴۶۹-۴۷۷، ح ۱۸-۲۴) خداوند در آیات سوره انسان بر آن است تا نمونه‌ای از ابرار را معرفی کند و نشان دهد که آنان چگونه رفتار می‌کنند و خداوند چه پاداشی برایشان فراهم کرده است. داستان اطعام حضرت فاطمه(س)، امیر مؤمنان علی(ع) و حسنین(ع) به فقیر و مسکین و اسیر در حالی که خود روزه‌دار و به غذا نیازمند بودند در این سوره بیان شده است. براساس روایات و تفاسیر شیعه و اهل سنت، آیات یاد شده درباره نذر روزه و اطعام امام علی و فاطمه(س) برای شفای حسن و حسین(ع) نازل شده است. (تفسیر نورالثقلین، ج ۵، ص ۴۶۹-۴۷۴، ح ۱۸-۲۴؛ الکشاف، ج ۴، ص ۶۷۰؛ مجمع البیان، ج ۹-۱۰، ص ۶۱۱؛ الدر المنثور، ج ۸، ص ۳۷۱) در این آیات آمده که حضرت فاطمه(س)، بدون چشمداشت به پاداش و تشکر از سوی نیازمندان، به آنان اطعام و از خودایثار و گذشت کرد.

۸. کلمات الهی برای توسل: خداوند در آیات قرآن، از موجودات به «کلمات» یاد می‌کند (لقمان۷ آیه ۲۷) همچنین در آیه ۴۵ سوره آل عمران از حضرت عیسی بن مریم(ع) به عنوان کلمه الله یاد می‌نماید. در این میان اهل بیت عصمت و طهارت(ع) کلمات تامات الهی هستند که پیامبران از جمله حضرت آدم(ع) به آنان توسل جسته تا به شفاعت

براساس روایات بسیار متواتر، مفسران آیات ۵ تا ۲۲ سوره انسان را درباره اهل بیت(ع)، از جمله فاطمه(س) دانسته‌اند و گفته‌اند که این آیات در حق ایشان نازل شده است.داستان اطعام حضرت فاطمه(س)، امیر مؤمنان علی(ع) و حسنین(ع) به فقیر و مسکین و اسیر در حالی که خود روزه‌دار و به غذا نیازمند بودند در این سوره بیان شده است.

ایشان توبه‌اش پذیرفته شود. خداوند در آیه ۳۷ سوره بقره بیان می‌کند که حضرت آدم(ع) کلماتی را دریافت کرد و به آن کلمات توبه کرد. در روایات آمده است که این کلمات تلقی شده، همان پیامبر(ص) و اهل بیت پیامبر(ع) و از جمله فاطمه(س) بوده است که با توسل و شفاعت ایشان از مجازات الهی رست و توبه‌اش پذیرفته شد. (تفسیر نورالثقلین، ج ۱، ص ۶۷، ح ۱۴۳-۱۴۸؛ الدر المنثور، ج ۱، ص ۱۴۷).

۹- صاحب حق در اموال مردم: براساس آیه ۴۱ سوره انفال و ۲۶ سوره اسراء، حضرت فاطمه(س) به عنوان ذی‌القربی دارای حق در اموال مردم است. از همین رو پیامبر(ص) مأمور می‌شود تا فدک را به عنوان حق فاطمه(س) از حقوق مردم به ایشان بپردازد. (اسراء، آیه ۲۶؛ روم، آیه ۳۸ و روایات تفسیری).

۱۰. بیوت رفیع الهی: خداوند در آیه ۳۶ سوره نور، از خانه‌هائی یاد می‌کند که به اذن الهی رفیع و بلند داشته شده تا شبانه‌روز اذکار الهی در آن به تسبیح بلند باشد. براساس روایات و تفاسیر فریقین، از جمله «بیوت ماذون و رفیع»، بیت علی و فاطمه(س) است. (الدرالمنثور، ج ۶، ص ۲۰۳؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۳، ص ۶۰۷، ح ۱۸۱؛ مجمع‌البیان ج۷-۸، ص ۲۲۷).

۱۱. کوثر پیامبر(ص): خداوند در برابر دشنام مشرکان درباره ابتر بودن حضرت پیامبر(ص) بیان می‌کند که به او کوثر می‌دهد (سوره کوثر) تا این گونه نسل او باقی و برقرار بماند؛ لذا مفسران بر این باورند مقصود از «کوثر» فاطمه(س) است و نسل پیامبر و تداوم و کثرت آن از طریق او است. (مجمع‌البیان، ج ۹-۱۰، ص ۸۳۶) این گونه است که در آیه ۶۱ سوره آل‌عمران که به آیه مباهله معروف است، خداوند از فرزندان فاطمه(س) به عنوان فرزندان رسول الله یاد کرده است؛ چرا که براساس شأن نزول آیه، مقصود از «ابناءنا» امام حسن و امام حسین(ع) است. (الکشاف، ج ۱، ص ۳۶۸؛ الدرالمنثور، ج ۲، ص ۲۳۰-۲۳۳)

۱۲. اخلاص: در آیات قرآن از اخلاص فاطمه(س) سخن به میان آمده و خداوند وی را به اخلاص ستوده است. از جمله این آیات می‌توان به آیات ۸ و ۹ سوره انسان اشاره کرد؛ چرا که اجماع مفسران امامیه و بسیاری از مفسران اهل سنت بر آن است که آیات یاد شده درباره امام علی و فاطمه(ع) و نذر ایشان برای روزه و اطعام خالصانه به نیازمندان بوده است (الکشاف، ج ۴، ص ۶۷۰؛ مجمع البیان، ج ۹-۱۰، ص ۶۱۱-۶۱۲)

۱۳. ابرار: خداوند همچنین در آیات ۵ و ۸ سوره انسان، حضرت‌فاطمه(س) را به عنوان مصداقی از ابرار معرفی می‌کند. براساس روایات منقول از شیعه و اهل سنت، مقصود از «ابرار»، علی، فاطمه، حسن و حسین (علیهم‌السلام) است. (بحارالانوار، ج ۳۵، ص ۲۳۷-۲۵۶؛ الدر المنثور، ج ۸، ص ۳۷۱؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۵، ص ۴۶۹-۴۷۶، ح ۱۸-۲۴.

۱۴. اهل بیت پیامبر(ص): حضرت فاطمه(س) مصداقی روشن از عنوان اهل بیت پیامبر(ص) است؛ چرا که براساس روایات منقول از اهل سنت و شیعه، پس از نزول آیه ۱۳۲ سوره طه رسول خدا(ص) به درب خانه علی و فاطمه(ع) می‌آمد و در حالی که آیه تطهیر یعنی آیه ۳۳ سوره احزاب را تلاوت می‌کرد، آنان را به نماز فرا می‌خواند. (الدرالمنثور، ج ۵، ص ۶۱۳؛ مناقب، خوارزمی، ص ۶۰، ح ۲۹؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۳، ص ۴۱۰، ح ۱۹۱؛ ینابیع الموده، ج ۲، ص ۵۹) از سوی دیگر، براساس روایات و تفاسیر شیعه و اهل سنت، آیه ۳۳ سوره احزاب وقتی نازل می‌شود که علی، فاطمه، حسن و حسین (علیهم‌السلام) به منزل رسول خدا(ص) آمدند و حضرت آنان را زیر عبای خود قرار داد. (ینابیع المودة، ج ۱، ص ۳۲۳؛ ج ۲، ص ۴۱ و ۲۲۵؛ کفایة الطالب فی مناقب علی بن ابی‌طالب، ص ۲۴۲؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۴، ص ۲۷۰-۲۷۶، ح ۸۴ و ۹۰-۹۴ و ۹۷ و ۱۰۴-۱۰۶؛ الدر المنثور، ج ۶، ص ۶۰۳-۶۰۵)

۱۵. اهل الذکر و مرجع علمی مردمان: خداوند مردم را مأمور می‌کند که درباره چیزهایی که نمی‌دانند، از اهل ذکر بپرسند و آنان را مرجع علمی مردم قرار می‌دهد. در حقیقت آنان چون در مقام کسانی هستند که همواره در ذکر الهی هستند، مرجع علمی مردم قرار داده می‌شوند تا مسائل دین و دنیای خود را از آنان بپرسند. در روایات متعددی «اهل الذکر» بر اهل بیت پیامبر(ع) تطبیق شده است که از جمله آنها فاطمه(س) است. (شواهد التنزیل، ج ۱، ص ۴۲۳ و ۴۳۷؛ تفسیر نورالثقلین، ج ۳، ص ۵۵-۵۹، ح ۸۷-۱۰۳) از این رو آن حضرت(س) از سوی خدا به عنوان مرجع علمی مردمان معرفی شده است.

۱۶. خیرالبریه؛ براساس آیه ۷ سوره بینه حضرت فاطمه(س)، از زمره بهترین خلق خدا معرفی شده است؛ چرا که در روایات شیعه و اهل سنت آمده که مقصد از «خیرالبریة» علی(ع) و شیعیان او است. (جامع‌البیان، ج ۱۵، جزء ۳۰، ص ۳۳۵؛ الدر المنثور، ج ۸، ص ۵۸۹؛ شواهد التنزیل، ج ۲، ص ۴۶۵) و هیچ شکی نیست که حضرت فاطمه(س) از برترین شیعیان و پیروان علی محسوب می‌شود.

آنچه بیان شده تنها گوشه‌ای از مقامات و منزلت حضرت فاطمه(س) در پیشگاه خداوند و پیامبر (ص) و امامان معصوم(ع) است. همین میزان نشان می‌دهدکه در میان زنان عصر نخست اسلام، فاطمه(س) زنی بی‌نظیر و بی‌همتا بوده است.

برتری نماز در دوران جوانی

نماز بهترین اعمال دینی است که اگر قبول درگاه خداوند عالم شود، عبادت‌های دیگر هم قبول می‌شود و اگر پذیرفته نشود اعمال دیگر هم قبول نمی‌شود، همان طور که اگر انسان شبانه‌روزی پنج نوبت در نهر آبی شست‌وشو کند، آلودگی در بدنش نمی‌ماند، نمازهای پنج‌گانه هم انسان را از گناهان پاک می‌کند و سزاوار است که انسان نماز را در اوّل وقت بخواند و کسی که نماز را کوچک و سبک شمارد مانند کسی است که نماز نمی‌خواند، با این وجود یکی از سؤالاتی که ذهن یک مخاطب جوان را مشغول می‌کند این است که: بعضی‌ها می‌گویند بگذار تا در دوران جوانی به سر می‌بریم از جوانی‌مان نهایت لذت را ببریم و به اصطلاح عشق دنیایمان را بکنیم، بعد که پیر شدیم توبه می‌کنیم و آن موقع نماز می‌خوانیم؟ واحد پاسخگویی مرکز تخصصی نماز در جواب این پرسش می‌گوید:

اولاً: هیچ تضمینی برای زنده ماندن انسان‌ها تا یک لحظه بعد وجود ندارد، چه به اینکه بخواهد انسان برای خود وعده رسیدن به دوران پیری و کهنسالی تضمین کند، بهترین دلیل این مدعا هم تصاویر جوانان و نوجوانانی است که به بهانه‌های مختلف از دنیا رفته‌اند و دوران پیری را درک نکرده‌اند و ما هر روزه در گوشه و کنار خیابان نظاره‌گر تصاویر آنها هستیم، بنابراین این سخن تنها وسوسه‌ای از سوی شیطان برای دور کردن انسان‌ها از خداوند متعال است.

ثانیاً: از کجا معلوم که انسان موفق به توبه شود، چرا که بعد از اینکه انسان به گناه

هیچ تضمینی برای زنده ماندن انسان‌ها تا یک لحظه بعد وجود ندارد، چه به اینکه بخواهد انسان برای خود وعده رسیدن به دوران پیری و کهنسالی تضمین کند، بهترین دلیل این مدعا هم تصاویر جوانان و نوجوانانی است که به بهانه‌های مختلف از دنیا رفته‌اند و دوران پیری را درک نکرده‌اند و ما هر روزه در گوشه و کنار خیابان نظاره‌گر تصاویر آنها هستیم.

عادت کرد دلش سخت شده و دیگر هیچ‌گونه رغبتی به توبه و بازگشت پیدا نمی‌کند و اگر بر فرض هم موفق به توبه شد، باز هیچ تضمینی بر پذیرش توبه از سوی خداوند وجود ندارد.

ثالثاً: روایات نقل شده گویای آن است که خداوند متعال عبادت جوانان را بیش از هر چیزی دوست دارد و عبادت در این دوران به هیچ عنوان قابل قیاس با دوران کهنسالی نیست، برخی از این روایات به قرار زیر است:

- مباهات خداوند به عبادت جوان

رسول خدا(ص) فرمود: «خداوند به وجود جوان اهل عبادت بر فرشتگان مباهات می‌کند و می‌فرماید: بنده مرا ببینید! به خاطر من چگونه از لذت جسمانی خویش گذشته است».[1]

- برابری با عبادت ۷۲ صدیق

رسول خدا(ص) در توصیه به اباذر فرمودند: «ای ابوذر! هیچ جوانی ترک دنیا و لذایذ آن را نمی‌کند و جوانی خویش را در اطاعت و عبادت پروردگار بزرگ صرف نمی‌کند، مگر آنکه خداوند اجر و پاداش هفتاد و دو صدیق به او اعطاء می‌فرماید».[2]

- قرار گرفتن در سایه رحمت الهی

رسول خدا(ص) فرمود: «خداوند هفت گروه را در سایه رحمت خود جای می‌دهد، روزی که سایه‌ای جز سایه او نیست: اول زمامداران دادگر و دوم جوانی که در عبادت خداوند پرورش یافته باشند».[3]

- نماز در دوران جوانی

امام باقر(ع) به جوانان توصیه کردند: «ای طالب علم! نماز را به‌پا دار، قبل از آنکه پیری و سستی فرا رسد که آن وقت قدرت نمازگزاردن را نداری و برای تو میسر نیست (و شاید اشاره به پس از مرگ باشد)».[4]

*پی‌نوشت‌ها:
۱. نهج الفصاحه، ص ۳۰۳
۲. بحار الأنوار، ج۷۴، ص ۸۶
۳.نهج الفصاحه، ص ۵۲۱
۴.بحار الأنوار، ج۷۵، ص ۴۵۱

از: فارس

چراغ راه

آثار بندگی خالصانه

قالت فاطمةُالزهرا(س): من اصعد الی الله خالص عبادته، اهبط‌الله عزوجل له افضل مصلحته»

حضرت فاطمه(س) فرمود: هرکس عبادات و کارهای خود را خالصانه برای خدا انجام دهد، خداوند بهترین مصلحت‌ها و برکات خود را برای او تقدیر می‌نماید.[1]

۱- بحارالانوار، ج ۶۷، ص ۲۴۹

حکایت خوبان

رمز محبت شدید پیامبر(ص) به فاطمه(س)

پیامبر گرامی اسلام(ص) بسیار به فاطمه(س) علاقمند بود، او را می‌بوئید و می‌بوسید، روزی عایشه (یکی از همسران پیامبر«ص») عرض کرد: می‌بینم بسیار به فاطمه(س) اظهار محبت می‌کنی؟

رسول خدا(ص) در پاسخ فرمود: آری، هنگامی که جبرئیل مرا به آسمان‌ها سیر داد، سرانجام مرا به بهشت وارد کرد و کنار درخت «طوبی» برد، و از سیب آن درخت به من داد و خوردم و هنگامی که به زمین برگشتم با خدیجه(س) همبستر شدم، و نور فاطمه(س) در رحم خدیجه(س) قرار گرفت، و هر وقت مشتاق بهشت می‌شوم، فاطمه را می‌بوسم و بوی بهشت را از وجود فاطمه(س) می‌یابم و نیز بوی درخت طوبی را از فاطمه(س) استشمام می‌کنم، او انسیه آسمانی است.[1]

۱- مناقب ابن شهر آشوب، ج ۴، ص ۱۶۰

پرسش و پاسخ

دلایل اصرار فاطمه(س) در بازپس‌گیری فدک

پرسش:

چرا حضرت فاطمه(س) با وجود اینکه از دنیا و زخارف آن دست شسته بود، در بازپس‌گیری فدک اصرار می‌ورزید؟

پاسخ:

ممکن است گفته شود که سیده زنان عالم حضرت صدیقه طاهره از دنیا و زخارف آن بری بودند و کسی که اینگونه دنیا را رها فرموده و از امور فریبنده آن دست شسته، چه باعث گردید که به این نهضت عظیم و سعی و تلاش پی‌گیری در طلب حقوق خود دست یازد؟

عاملی که باعث گردیده سیده زنان جهان، خود را به این درد و رنج عظیم بیفکند و این مشکلات عدیده را بپذیرد تا آن که اراضی خود را مطالبه نماید چه چیز بود؟ و حال آن که می‌دانست که تلاش‌هایش به شکست منجر شده و نخواهد توانست مجددا بر آن مکان و اراضی دست یابد و آن سرزمین را از چنگال غاصبان بیرون آورد.

اما در پاسخ اهم محورهایی را که به نحو اجمال می‌توان مطرح کرد، به شرح ذیل ارائه می‌دهیم:

۱- اثبات دروغگو بودن غاصبان حق

حضرت زهرا(س) ثابت کرد آن کسانی که برای حفظ سرزمین فدک حاضرند به راحتی به پیامبر(ص) دروغ ببندند بنابراین در امر زمامداری مسلمین صلاحیت‌های لازم را ندارند.

۲- مقابله با سیاست تضعیف اهل بیت

حکومت وقت به هنگام مصادره اموال حضرت فاطمه آنها را در اختیار دولت در آوردن و به حساب دولت واریز کردن و به عنوان بودجه مملکت منظور کردن قصد و غرضش فقط تضعیف جناح اهل بیت بود و می‌خواستند که حضرت علی(ع) فقیر شده تا اینکه مردم گرد وی جمع نشوند و ایشان از نظر اقتصادی دارای وزن و شانی نباشد.

و این همان سیاستی بود که منافقان درباره رسول خدا اعمال کردند. آن وقت که گفتند: به کسانی که نزد رسول خدایند انفاق نکرده و چیزی ندهید تا از اطرافش پراکنده شوند.

۳- ارزش اقتصادی بالای فدک

اراضی فدک کم‌بهره و کم‌ارزش نبود، بلکه عوائد و درآمد قابل ملاحظه‌ای داشت.

مجلسی از کشف‌المحجه نقل می‌فرماید که عوائد و درآمد فدک بیست و چهار هزار دینار در هر سال بود و در روایتی دیگر آمده هفتاد هزار دینار و شاید که این اختلاف در این دو رقم مربوط به یک سال نبود بلکه در سال‌های مختلف عواید فدک نیز مختلف می‌گردیده است.

به هر حال این مقدار درآمد سالانه مقدار قابل‌توجهی بود که چشم‌پوشی از آن برای تقویت جریان اهل بیت(ع) صحیح و روا نبوده است.

۴- مطالبه خلافت امام حق به دنبال مطالبه فدک

فاطمه‌زهرا(س) به دنبال مطالبه فدک؛ مطالبه خلافت و حکومت برای امامش علی‌بن‌ابیطالب را می‌نمود همان خلافت و حکومتی که از آن پدر بزرگوارش رسول خدا(ص) بود.

۵- حق را باید طلب کرد

حق را باید طلب کرد و حق به خودی خود به کسی داده نمی‌شود. (حق گرفتنی است نه دادنی) پس انسانی که مالش را غصب کرده‌اند باید حق خود را طلب نموده و بستاند زیرا که حق اوست حتی اگر از آن مال بی‌نیاز باشد و رغبتی به آن مال نداشته باشد و این مطلب هیچگونه منافاتی با زهد و ترک دنیا ندارد و هیچگاه در برابر غصب حق، سکوت نباید نمود.

۶- اصلاح امور زندگی و دین

انسان حتی اگر در دنیا نیز زاهد بوده و تلاش و کوشش وی برای آخرت باشد در عین